

نمایشگاه آن لاین

فاصله یک کلیک ساده است

فرهاد سلطانی نژاد

۱- باز هم میانه‌های ماه اردیبهشت از راه رسید و زمان برگزاری مراسمی هر ساله . سال به سال که بشماریم، می‌رسیم به شماره ۱۹ که قرار است بر ابتدای عنوان «نمایشگاه بین المللی کتاب تهران» بنشیند و تبدیل به محلی شود برای پذیرایی از کسانی که دوستدار کتاب اند یا به بهانه دوست داشتن کتاب سر از نقطه‌ای در شمال تهران درآورده‌اند . دوباره سیل جمعیت شادان و خندان روانه نمایشگاه کتاب می‌شود تا اکثراً با دستانی پر از پلاستیک‌های مملو از کتاب ، آنجا را ترک کنند . چند سالی هم هست که مرسوم شده قبل از شروع نمایشگاه دربارهٔ موجودیت ، چیستی و چگونگی آن بحث‌های مختلفی درگیرگرد که در نهایت هم به سرانجام خاصی نمی‌رسد . اما به راستی ماهیت نمایشگاه کتاب تهران و نوع و میزان استقبال از آن ، آن هم توسط مردمی که آمارها نشان می‌دهد چندان اهل کتاب خواندن نیستند، پدیده‌ای قابل تأمل و محتاج واکاوی بیشتر است .

۲- زمانی که سایت اینترنتی آمازون راه افتاد، انقلابی در فروش کتاب پدید آمد . کاری که پیش از آن نیازمند شال و کلاه کردن و مراجعه به کتابفروشی بود، تنها با چند کلیک ماوس و احیاناً تاپچ چندلکمه انجام‌پذیر شده بود. هر کسی از هر جای دنیا می‌توانست کتاب سفارش بدهد و جالب آن‌که کار این سایت تنها نشان دادن کتاب و فروش آن نبود . آمازون برای هر کتابی که وارد بانک اطلاعاتی خود می‌کرد یک پرونده مجزا تشکیل می‌داد و با افزودن مواردی نظیر نقد کتاب (که از مجلات و روزنامه‌های معتبر نقل می‌شد) و ایجاد امکانی برای مخاطبان به منظور نوشتن نظره‌های خود یا دادن ستاره به کتاب‌ها، فضایی فراهم کرده بود که اجازه می‌داد خریدار با آگاهی بیشتر تصمیم بگیرد؛ گویی از مشاور کتابفروش یا کتاب‌شناسی خبره برخوردار است . این سایت هر از چندی یک امکان تازه را رو می‌کرد (و می‌کند) تا بتواند همچنان بی‌رقیب پیش بتازد .هم‌اکنون اگر به آمازون مراجعه کنید ، می‌توانید در میان متن بسیاری از کتاب‌های آن جست‌وجو کنید، تصاویر صفحه‌ها را ببینید و تقریباً همانند یک کتابفروشی واقعی، احساس کنید که کتاب را از نزدیک لمس کرده‌اید.

۳- در ایران چند سالی هست که سایت‌های معرفی و فروش کتاب راه افتاده‌اند . مهم نیست که کدام یکی زودتر شروع کرده و کدام یکی دیرتر، آن‌چه اهمیت دارد نفس آغاز این کار و ادامه دادن آن است . در اغلب این سایت‌ها می‌توان کتاب‌ها را بر اساس موضوع ، موضوع ، نام نویسنده یا مترجم و . . . جست‌وجو کرد و با اضافه کردن به سبد خرید، آنها را سفارش داد . آن‌جا که استفاده از کارت‌های اعتباری در ایران هنوز آن‌قدر که باید جا نیفتاده و به دلیل تعدد آنها و ناهماهنگی اغلب این کارت‌ها با شیوه‌های پرداخت اینترنتی (آن لاین)، سایت‌های کتابفروشی ایرانی روش‌های ابتکاری را در این زمینه طرح‌ریزی کرده‌اند . ساده‌ترین آنها، تحویل مبلغ در هنگام دریافت کتاب در آدرس مورد نظر است . این شیوه‌ای است که تقریباً بیشتر خریداران آن استفاده می‌کنند . چرا که نه نیاز به عضویت دارد و نه پرداخت مبالغی که برای عضو شدن یا خریدن کارت‌های مبلغ دار لازم است . در حالت دوم ، شخص باید مبلغی را سالیانه به حساب واریز کند که از محل آن می‌تواند از تخفیف‌ها و تسهیلات ویژه بهره‌مند شود، یا این که بر اساس مبلغ کارت خود می‌تواند خرید کند که در این صورت باز هم تخفیف‌های منظور خواهد شد . در عین حال ، برخی از این شیوه‌های پرداخت نیازمند مراجعه هریاره به بانک و واریز مبلغ سفارش به شماره حساب است . از میان کارت‌های اعتباری موجود، تنها دو بانک وجود دارد که با کارت آنها می‌توان مستقیم از طریق اینترنت پول به حساب واریز کرد . چندانگنی این شیوه‌ها، یکی از موانعی است که بر سر راه فرایگر شدن سایت‌های اینترنتی فروش کتاب در ایران وجود دارد .

۴- اینها اما همه ماجرا نیست . در واقع ، نقطه قوت یک سایت اینترنتی فروش کتاب به حجم آن و قابل اعتماد بودن بانک اطلاعاتی آن برمی‌گردد . چیزی که متأسفانه در ایران به دلائل مختلف ، بعضاً مورد بی‌توجهی قرار می‌گیرد و مراجعه‌کننده به سایت‌ها در دچار سردرگمی می‌کند . مدیر یکی از این سایت‌ها در این زمینه مثالی می‌زند: «اگر به فرض موضوع کتاب (در فرم الکترونیکی ورود اطلاعات) روی ادبیات بوده و اپراتور هنگام واردکردن مشخصات کتابی در زمینه روان‌شناسی فراموش کرده باشد آن را تغییر بدهد، این کتاب به اشتباه در دسته ادبیات جای می‌گیرد . ممکن است یک کاربر به‌طور اتفاقی چنین اشتباهی را بیابد و با ای‌میل آن را به مسئولان سایت گزارش دهد، اما آشکار است که این روش نمی‌تواند راهی مطمئن و فرآیندی سیستماتیک باشد . از سوی دیگر ، برخی از اشکالات بنیادی بنیادی خط فارسی در اینترنت هم بعضاً مشکل ساز می‌شود . مثلاً حرف «ی» با دو دک مختلف در سیستم کاراکترهای کامپیوتر وجود دارد . حال اگر «یچف» دریاپندری با «ی» شماره ۱ ثبت شده باشد و کاربر آن را با «ی» شماره ۲ در کادر جست‌وجو تاپ کند، به نتیجه‌ای نخواهد رسید . حال آن‌که ممکن است با کارت بانکی اطلاعاتی سایت نام این نویسنده یا هر دو «ی» تاپ شده باشد و بنابراین جست‌وجوی این نام به دو سری نتیجه متفاوت منجر شود!

۵- اینترنت روزبه‌روز بیشتر جای خود را در میان ایرانی‌ها باز می‌کند ، به ویژه نسل جدید نوجوان‌ها و جوان‌ها . این نسل بر خلاف پدران و مادران خود در استفاده از اینترنت مشکلی ندارند . حتی خیلی از آنها برای خودشان وبلاگ شخصی دارند . سایت‌های اینترنتی فروش کتاب اگر روی این سراسل گذاری کنند، و البته فروش حمایت فراگیر بگیرند و به دنبال راهکارها و مطالعات لازم برای برطرف کردن ایرادهای خود باشند، شاید تا چند سال دیگر نمایشگاه کتاب از زیر سایه «فروشگاه بودن» خارج شود و فضای بیشتری برای کارکردهای فرهنگی خود داشته باشد . آمازون‌های ایرانی هم می‌توانند به همه نقاط ایران سرویس دهی کنند بی‌آن‌که خرید کتاب‌های متنوع نیازمند رنج سفر به نمایشگاه باشد یا محدود به ۱۰ روز در میانه اردیبهشت .

۶- در روزهای برگزاری نمایشگاه با این ستون همراه باشیم . می‌خواهیم شما را به گردش‌های مجازی در نمایشگاه‌ها و فروشگاه‌های آن لاین کتاب ببریم!

تنفس زیر آب

درباره دکتر حسین عمادی و انتشارات آبزبان

کاوه فیض‌اللهی

اواخر دهه شصت در یک کتابفروشی که کتاب‌های دست‌دوم می‌فروخت با مجله‌ای در قطع کوچک و ۶۸ صفحه روبه‌رو شدم که عنوان «آبزبان» را برخود داشت . از آن اتفاق‌های عجیب بود؛ شش جلد مجله «طبیعت، دانش و تکنولوژی» با موضوعی نه چندان عمومی و فراگیر و آن هم مربوط به سال‌های ۶۳ و ۶۴ . در شماره ششم تهنیدی از قطع انتشار به چشم نمی‌خورد . مطالب مجله فوق‌العاده جذاب و بی‌نظیر بودند : ماهی طلایی ، دزدان دریایی ، مازلان ، وایکینگ‌ها و قایق‌های آژدهاسر ، نهنگ‌های قاتل ، غواصی ، میگوی آب‌شیرین ، ماهی سفید ، سوف تون و . . . با دوازده صفحه‌گلاسه رنگی . ظاهراً قراور نبود چیزی ادامه داشته باشد تا آن‌که در خرداد ۱۳۷۰ بار دیگر مجله آبزبان این‌بار در قطع بزرگ و حاشیه سیاه اما همان لوگوی سابق روی دکه‌های مطبوعاتی ظاهر شد . صاحب امتیاز ، مدیرمسئول و سردیر مجله دکتر حسین عمادی در نخستین شماره مجله در بهمن‌ماه سال ۱۳۶۳ در سرمقاله می‌نویسد : «پانزده سال پیش وقتی در کتابخانه عظیم دانشگاهی که در آن درس می‌خواندم دنبال مطلبی می‌گشتم، در کمال تعجب به مجله‌ای علمی در زمینه ماهی و آبزیان برخورد کردم که ۴۰ سال از عمر آن می‌گذشت و همراهه در هندوستان چاپ می‌شد . در آن موقع مجله را که امروز ۵۵ساله است [و اکنون ۷۷ساله] ورق زدم و تأسف خوردم که چرا ما که بیش از ۲۵۰۰ کیلومتر مرز آبی داریم و این همه امکانات، هرگز به فکر انتشار مجله‌ای در زمینه آبزیان نیفتاده‌ایم . هدف مجله از همان ابتدا آن‌بود که مطلب علمی ساده و درخور استفاده عموم عرضه شود و هر چیزی که به نوعی ارتباط با آب و آبزیان می‌یابد را پوشش دهد . دکتر عمادی در شماره هفتم دلیل نزدیک به شش سال غیبت آبزبان را هزینه‌های زیاد و عدم اعتماد به آینده عنوان و اظهار امیدواری می‌کند که با کمک شیلات این دفعه انتشار مجله متوقف نشود . در دهه ۱۳۷۰ مجله آبزبان در میان مخاطبان خود طرفداران بسیاری داشت و بسیاری از مطالب آن هنوز در تحقیقات کلاسی دانشجویان مورد استفاده قرار می‌گیرد . اما متأسفانه چند سال پیش مجله پس از هشتاد و چند شماره دوباره متوقف شد . بار سوم هم کاملاً به طور اتفاقی در کتابفروشی سپهر در خیابان انقلاب با کتابی تحت عنوان «شگفتی‌های جهان آبزبان» روبه‌رو شدم در سیصد صفحه و با قیمت سه هزار

کارت عضویت کتابخانه ملی در نمایشگاه کتاب صادر می‌شود

شرق : اگر می‌خواهید به عضویت کتابخانه ملی درآیید روزهای برگزاری نمایشگاه بهترین فرصت برای انجام این کار است . اداره روابط عمومی و امور بین‌الملل کتابخانه ملی اعلام کرده که در ایام برگزاری نمایشگاه کتاب تمامی مراحل ثبت‌نام و صدور کارت عضویت در محل غرفه سازمان اسناد و کتابخانه ملی انجام خواهد شد، البته برای کسانی که شرایط عضویت را داشته باشند . شرط عضویت ، داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد یا بالاتر است و مدارک لازم شامل کپی مدرک تحصیلی ، کپی صفحه اول شناسنامه ، یک قطعه عکس ۴×۳ و تکمیل فرم ثبت‌نام . به این ترتیب به صورت رایگان به عضویت کتابخانه ملی درخواهید آمد . البته اگر

با سایت نمایشگاه آشنا شوید

علی اکبر قزوینی :سایت نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران چند سالی است که به نشانی http://tibf.co.ir در دسترس است . نام دامنه سایت چندان خوب انتخاب نشده و ترکیب حرف آن به گونه‌ای است که به خاطر سپردن آن را دشوار می‌کند، ضمن آن‌که عبارت CO پیش از Ir به دیگر زائد به نظر می‌رسد . با این حال اگر در موتورهای جست‌وجو واژه «نمایشگاه کتاب تهران» (یا ترکیب‌های مشابه آن) را جست‌وجو کنید ، معمولاً در میان چند نتیجه اول این سایت را خواهید یافت . صفحه اول سایت به محض باز شدن، یک پنجره جهنده (pop-up) باز می‌کند که از لحاظ سهولت استفاده و اصول کاربری سایت (usability) چندان مقبول نیست . طرح و گرافیک و رنگ‌های به کار رفته در طراحی صفحات ثابت نیز زنده و شاداب نیست و چندان انگیزه‌ای برای ویگردی در بازدیدکننده ایجاد نمی‌کند . به هر حال در اولین صفحه سایت، جز معرفی نمایشگاه و مطلبی در مورد کتاب‌های خارجی، عناوین آخرین اخبار را نیز می‌توان مشاهده کرد . در منوی افقی بالای صفحه هم پنج لینک وجود دارد : «نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران»، «نوزدهمین نمایشگاه»، «غرفه‌داران»، «اطلاعات بازدیدگانی» و «کتاب‌ها» . روی هر کدام که کلیک کنید ، زیرعنوان‌های آنها در نوار افقی مشکی‌رنگ پایین آن ظاهر خواهد شد . لینک «نوزدهمین نمایشگاه» به عنوان نمونه ، شامل زیرعنوان‌های «نوزدهمین نمایشگاه»، «جوابیز و برترین‌ها»، «آمار و گزارشات گزارشات»، «اخبار و رویدادها»، «قوانین و مقررات»، «کتاب خارجی» و «بخش داخلی» است .

در مروی اجمالی به نظر می‌رسد که به‌روزرسانی و نگهداری سایت رسمی کتابخانه ملی درآیید روزهای جدی گرفته نمی‌شود، به گونه‌ای که در بخش اخبار و رویدادها بعضاًلینک خبرهای مربوط به سال گذشته هنوز دیده می‌شود . حتی در عبارت حقوق (copyright) سایت که به صورت جمله‌ای انگلیسی در پایین صفحات نوشته شده است، همچنان سال ۲۰۰۴ به چشم می‌خورد . یا مثلاً در بخش «تماس با ما» شماره چشتم می‌خواند: «در صورتی که شما به ما تلفن‌ها همچنان هفت رقمی مانده‌اند؛ این که نام مسئولان ذکرشده در این قسمت درست است یا نه را دیگر فقط خدا می‌داند!» این سایت بخش انگلیسی هم دارد که تقریباً رونوشتی از بخش‌ها و مطالب قسمت فارسی است . اما نکته آزاردهنده در این بخش، نحوه نوشتن جملات و مطالب انگلیسی است که نشان می‌دهد فرد یا افرادی نه‌چندان مسلط به انگلیسی آنها را نوشته‌اند، حتی بعضاً برخی قواعد نگارشی ساده نیز رعایت نشده‌است . خبرهای بخش انگلیسی نیز تماماً مربوط به پارسال هستند و همه اینها برای سایت اینترنتی نمایشگاهی که پسوند «بین‌المللی» دارد، عیبی بزرگ محسوب می‌شود . جز این، درحالی‌که نام‌نمایشگاه به سه زبان فارسی، انگلیسی و عربی برپیشانی سایت نقش بسته است، نداشتن بخش عربی آن هم در حالی که ناشران عرب حضوری فعال در نمایشگاه دارند، بی‌توجهی‌ای آشکار است .

سایت نمایشگاه بخش جست‌وجوی کتاب هم دارد، اما چند روز مانده به نمایشگاه تقریباً در جواب تمام جست‌وجوها عبارت «موردی یافت نشد» را برمی‌گرداند و در روزهای برگزاری نمایشگاه هم چندان نمی‌توان به یافتن اطلاعات کتاب‌ها و غرفه‌ها از آن امید داشت . در مجموع ، اگر قرار باشد امتیازی از یک تا پنج به سایت نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران تعلق بگیرد، این سایت بیشتر از ۱ یا نهایتاً ۱/۵ امتیاز را از آن خود نخواهد کرد .

کتاب دانش و زندگی

است . وی پس از بازگشت چند ماهی قائم‌مقام سازمان تحقیقات شیلات ایران بود و سپس به ریاست سازمان تحقیقات منسوب شد . می‌گوید «مسئولیت کلی آبی‌های دریای خزر تمامی رودخانه‌های شمال ، آب‌بندان‌ها و آب‌های داخلی کشور از نظر بررسی با هم بود . در چند سال اول تعدادی از منابع از نظر امکان پرورش ماهیان آب‌شیرین بررسی و چندین پروژه از جمله پرورش ماهی در استان‌هایی مانند خوزستان و سیستان و بلوچستان ارائه شد .

پس از اجرای طرح‌های عمرانی شیلات شمال به ریاست بخش‌های تحقیقات و تکثیر و پرورش منسوب شد که در آن زمان درهم ادغام شده بودند . پس از انقلاب به تهران آمد و از طرف دکتر یزدی وزیر وقت کشاورزی مدیرعاملی شیلات به وی پیشنهاد شد .

«به‌دلیل مشکلاتی که بود نپذیرفتم اما عضو هیات‌مدیره شدم . پس از آن نیز به عنوان معاون تولید و بهره‌برداری مشغول به کار شدم .» در سال ۱۳۷۶ دانشکده علوم و

فنون دریایی دانشگاه آزاد واحد تهران شمال برای تاسیس نیازمند چند هیات علمی تمام‌وقت بود . دکتر عمادی پس از ۳۳ سال کار در شیلات بازنشسته شد و به آنجا پیوست . این در حالی است که وی از سال ۱۳۵۵ به کار تدریس اشتغال دارد و تاکنون در دانشگاه‌های تهران، شهید چمران اهواز ، تربیت مدرس ، آزاد لاهیجان و کیش تدریس کرده و هم‌اکنون عضو تمام‌وقت دانشگاه آزاد واحد تهران شمال است .

دکتر عمادی از ابتدا نسبت به انتشار کتاب‌های مورد نیاز اهتمام ویژه‌ای داشته و هرگز کار ترجمه ، تالیف و نشر را رها نکرده است . می‌گوید : «در سطح کشور پتانسیل خوبی برای پرورش آبزیان وجود داشت اما اطلاعات لازم در دست نبود . کتاب «راهنمای کشت توام انواع ماهی کپورچینی» در سال ۵۸ انتشار یافت و به سرعت به چاپ چندم رسید . کتاب «تکثیر و پرورش ماهی قزل‌آلا و آزاد» پس از آن ترجمه شد و اکنون به چاپ هفتم رسیده است . قزل‌آلا اکنون پرفرودترین ماهی پرورشی در ایران است اما «در آن زمان فقط دو کارگاه یکی در جاجرد و دیگری در ماهی سرای کرج وجود داشت که در مجموع سالی ۲۰۰ تا ۲۵۰ تن تولید می‌کرد اما هیچ کتابی در این زمینه نبود .

با تعطیل شدن دانشگاه توجه دکتر عمادی به آکواریوم و تکثیر و پرورش ماهیان زینتی جلب شد . وی در این زمینه کتاب‌های «بیماری‌های ماهیان آکواریومی و معالجه آنها در منزل»، «آکواریوم ماهی‌های آب شیرین»، «طراحی و تزئین آکواریوم»، «راهنمای تشخیص نر و ماده در ماهی‌های آکواریومی» و «آکواریوم ماهی‌های دریایی» را به چاپ رساند . وی یکی از دلایل مصرف ناچیز آبزیان در ایران را عدم آشنایی با شیوه‌های صحیح طبخ و شناخت ماهی سالم و تشخیص کیفیت آن می‌داند . خانواده دکتر عمادی بیش از ۵۰ درصد از گوشت مصرفی خود را از آبزیان تأمین می‌کنند . وی در زمینه طبخ انواع ماهی و میگو کتابی نفیس به چاپ رسانده و کتابی همراه تحت عنوان راهنمای خرید زیر چاپ دارد که با کمک پریسا قاسمی تهیه شده است . دکتر عمادی اکنون بیش از ده عنوان کتاب در حال آماده‌سازی برای چاپ دارد . تردیدی نیست که نگرش ایرانیان ظرف دو دهه گذشته نسبت به آبزیان به کلی تغییر کرده است و گوشت دریایی جای واقعی‌اش را سر سفره‌های ما پیدا می‌کند . نقش دکتر عمادی در این تغییر فرهنگ تا چه اندازه تأثیرگذار بوده است؟ واقعاً یک نفر به تنهایی چقدر می‌تواند فرهنگ‌ساز باشد؟ آنچه واضح است اینکه حسین عمادی زیر آب ماهی‌جایی اختصاصی برای تنفس خویش و دیگران ساخته است .

صنعت نشر و چالش‌های جدید

کارنامه ۱۹ ساله

ز مادر نزاد . ضمن آنکه ساعات بازدید، پار و پریار را نادیده گرفت و به سنوات چهار پنج سال پیش بازگشت و همه چیز در ظاهر امر بر همان منوال خواهد بود که طی ۱۸ سال گذشته بوده است، اما این بار صنعت نشر کشور، با چالشی تازه رو در رو است . (لاجره است)

گویا قرار است در صحن مجلس پیرامون «ای تملی» مطرح شود و اعتراضی که جامعه نشر کشور به آن دارد و از زبان آنان (عماد افروغ) به فریاد آمده است . فریادی در ابعاد گوناگون از سرقت ادبی تا قانون ۳۰سال پس از فوت نویسنده و مترجم . او در قسمتی از گفته‌هایش می‌گوید: «... تاکنون دو بار آثار تالیفی من به سرقت رفته است و در یکی از موارد ۹۰ صفحه از کتابی که تالیف کرده بودم، در سرقت رفت و بخشی از کتاب من را به چاپ رساندند بدون اینکه اسمی از من بیاورند و دست من هم به هیچ جا بند نبود و کلاً نسبت به حقوق معنوی [باید] بازنگری کنیم و مولفان و دانشجویان ما نسبت به آثاری که به وجود می‌آورند، ایمن نیستند و

آثارشان به سرقت می‌رود.» (شرق، ۲۹ فروردین، ص۱۹)

ترافیک و شلوغی را می‌توان تحمل کرد، ازدحام و همه‌هم را نیز می‌توان به غمض عین گذراند. آلودگی از زمان فوت نویسنده بدون هیچ کم و کاستی، می‌توان درآمده است. می‌توانیم قانون بگذاریم که هیچ ناشری حق ندارد کتاب ناشر دیگری را در نمایشگاه عرضه بدارد و اگر کسی تخلفی کرد، سر و کارش با کمیته برگزارکننده خواهد بود، اما کسی نیست پسرمد اگر می‌شود برای حافظ و سعدی و نظامی هفتصد، هشتصد سال پیش صاحب پیدا کرد، و برای آثار صادق هدایت و جلال آل احمد نیز به همچنین، چرا چوب حراج بر سر فرهنگ معین می‌زنیم؟

اینکه ده‌ها – و بلکه صدها– ناشر فقط کارشان چاپ کتاب‌های هم شکل و همگون است، آیا به نوعی کتاب یکدیگر را عرضه کردن نیست؟ به صرف قانون ۳۰سال کتاب‌ها هم به موضوع‌های مربوط به منظومه شمسی در فرهنگ معین را یک جلدی، دوجلدی، چهارجلدی و شش جلدی در برابر چشمان خانواده دکتر معین مثله نمود و از سوی ده‌ها ناشر به چاپ رساند و در نمایشگاه با فخر هرچه تاملتر عرضه کرد و اسم خود را ناشر گذاشت و از قوانین نمایشگاه هم ظاهر تخطی نکرد. جناب افروغ! جانا سخن از زبان می‌گوی. با شما هم از زبان ایشان باز هم گفت و گو خواهم داشت .

سال سوم ■ شماره ۷۵۰ شرق

ناشران خارجی □

خدمات کتاب

■ قرن بیستم از نگاه داروین

What Makes Biology Unique?
چه چیزی زیست‌شناسی را بی‌همتا می‌سازد؟؛ ملاحظاتی دربراره خودمختاری یک رشته علمی / نوشته ارنست مایر/ انتشارات دانشگاه کمبریج (۲۰۰۴)/ ۲۴۶ صفحه-جلد ضخیم)/ ۳۰ دلار/

قیمت نمایشگاه: ۱۶۶۲۵۰ ریال

این کتاب گرچه نخستین کتاب قرن دوم ارنست مایر (E. Mayr)، برجسته‌ترین زیست‌شناس تکاملی قرن بیستم است، در عین حال بیست و پنجمین و آخرین کتاب او نیز به شمار می‌آید. مایر که در سال ۱۹۰۴ و آلمان به دنیا آمد دو سال پیش و چند ماهی پس از جشن تولد صدسالگی‌اش درگذشت. مایر از چهره‌های اصلی تلقیف تکاملی دهه‌های ۱۹۳۰ و ۱۹۴۰ یا نوداروینیسم و استاد ممتاز دانشگاه هاروارد بود. او «داروین قرن بیستم» لقب گرفته و در فهرست صد دانشمند بر تاریخ علم جای دارد. آخرین اندیشه‌های مایر درباره تاریخ اندیشه تکاملی، انتقاد از مواضع فلسفه علم در مورد زیست‌شناسی و اظهارنظرهایی درباره پیشرفت‌های عمده در نظریه تکامل، در این کتاب گرد آمده‌اند. او در آخرین گفت‌وگوی پیش از مرگش گفته بود که اگر فرصت داشته باشد یکی دو کتاب نیمه‌تمام را به پایان خواهد رساند اما بعد می‌داند. ظاهراً این بار هم درست حدس زده بود. این کتاب مجموعه‌ای از ۱۲ مقاله جدید و تجدیدنظر شده است که در مجموع نشان می‌دهند زیست‌شناسی علمی خودمختار است نه شاخه‌ای از علوم فیزیکی و چرا جانداران صرفاً ماشین‌هایی ابر پیچیده نیستند. در مایر کاملاً روشن است و هیچ ابهامی در دیدگاه‌های او به زیست‌شناسی دیده نمی‌شود، وی نزدیک به نیم قرن در حوزه‌های پرنده‌شناسی، سیستماتیک، تکامل، تاریخ و فلسفه زیست‌شناسی مرجع بوده و بدون آگاهی از نظرات او بسیاری از دریچه‌ها بسته و بسیاری از راه‌ها بن‌بست خواهند شد.

■ آغاز و انجام جهان

On the shores of the unknown

بر ساحل ناشناخته‌ها: تاریخچه جهان / نوشته جوزف سیلک/ انتشارات دانشگاه کمبریج (۲۰۰۵)/ ۲۵۴ صفحه (جلد ضخیم)/ ۳۵ دلار

جوزف سیلک اخترشناس حاکایت جهان از لحظه آغاز آن تا سرنوشت پایانی اش را در این کتاب بررسی می‌کند. وی در این

فسیل‌ها و باقی‌مانده‌های حاصل از درخشش‌های دور استفاده می‌کنند و در مورد تولد، تکامل و آینده جهان نظریه می‌سازند. این کتاب به توصیف ستارگان، کهکشان‌ها، ماده تاریک و انرژی تاریک می‌پردازد و در چند فصل متوالی چگونگی تکامل جهان از اولین لحظه‌های پس از انفجار بزرگ را توضیح می‌دهد. این کتاب توضیح می‌دهد که چگونه فیزیکدانان از نظریه‌های مربوط به ذرات زیر اتمی استفاده می‌کنند و اولین لحظه‌های پس از انفجار بزرگ را شبیه‌سازی می‌کنند و چگونه اخترشناسان از نقشه‌های اعماق استفاده می‌کنند تا چگونگی شکل‌گیری کهکشان‌های دوردست را دریابند. یکی دیگر از بخش‌های مهم کتاب بررسی تلاش دانشمندان برای شناخت ماده تاریک و انرژی تاریک است که برای درک سرنوشت پایانی جهان الزامی است. مؤلف کتاب استاد اخترشناسی و رئیس گروه اخترفیزیک دانشگاه آکسفورد است.

■ آیا پلوتون سیاره است؟

Solar system Evolution

تکامل منظومه شمسی/ نوشته استوارت راس تیلور/ انتشارات دانشگاه کمبریج / ۴۴۰ صفحه (جلد ضخیم)/ ۱۰۰ دلار

این ویرایش جدید کتاب که کاملاً از نو نگارش شده است، با چشم انداز تاریخی مکان منظومه شمسی در جهان آغاز می‌شود با استفاده از شواهد مربوط به شهاب سنگ‌ها چگونگی تشکیل سیاره‌ها بررسی شده است و ساختار سیاره‌های عظیم بر حسب اطلاعاتی که از کشف سیاره‌های عظیم فراخورشیدی حاصل شده شرح شده است. بقیه فصل‌ها هم به موضوع‌های مربوط به منظومه شمسی از جمله قمرها، دنباله‌دارها و سیارک‌ها اختصاص دارد. آیا برای شما هم این پرسش پیش آمده است که آیا پلوتون سیاره محسوب می‌شود یا خیر و چرا؟ پاسخ این پرسش نیز فصلی از این کتاب را به خود اختصاص داده است. یکی از موضوعاتی که کتاب به بررسی آن پرداخته دلایل اختلاف زیاد بین زمین و زهره است. این کتاب در ۱۵ فصل تنظیم شده است و تاریخچه شناخت منظومه شمسی، جهان، ستارگان، سحابی خورشیدی، ترکیب و تکامل شیمیایی سحابی خورشیدی، شواهدی از شهاب‌سنگ‌ها، قمرها و حلقه‌ها، ماه و نقش برخورد‌ها عنوان چند فصل آن است.